

Avrättningsplatsen Tingbergs kulle

Strax söder om den stora medeltidsstaden Lödöse låg redan på medeltiden tre häraders avrättningsplats. 1857 användes den för sista gången. Avrättningsplatsen var häradsallmänning i Ale härad.

Dödstraff och avrättning

Offentlig avrättning tillämpades under medeltiden, förekom i vida större utsträckning under 1600- och 1700-talen men alltmer sällan under

Den hade en nästan cirkelrund yta om 30 meters diameter, markerad av sju, på ungefär lika avstånd liggande stenblock. Platsen ligger högt med en hänförande utsikt över Göta älvdalen.

1800-talet. Dödsstraffet avskaffades i Sverige 1921, tillämpat sista gången 1910.

Vid de sista halshuggningarna på Tingberg 1854 och 1857 har kropparna omedelbart grävts ner på platsen.

Bränning på bål var den vanliga avrättningsformen för kvinnor. En mordbrännerska från Alvhem brändes här 1698.

Dödsdömda fördes för sista förberedelsen till en fångkammare på gården Gårda i Lödöse. På avrättningsdagen var socknemännen skyldiga att göra vakt i fångprocessionen och bilda stavgård kring avrättningsplatsen, väl främst som skydd mot intrång från den talrika publiken.

Bödelsyxan från Tingbergs kulle

Med denna bödelsyxa avrättades Andreas Segerberg 1854 och postrånarna Nattsén och Björk 1857 på Tingbergs kulle.

På 1930-talet såldes yxan på auktion. Museichefen i Alingsås, fröken Anna Nor-

lander, var där för att köpa yxan, så också chefen för Göteborgs historiska museum. Men fröken Norlander förklarade bestämt att yxan skulle till Alingsås. *Det är våra huvuden som fallit för den.* Så fick det bli.

Avrättning på Tingbergs kulle

Utdrag ur Elfsborgs Läns Tidning den 7 december 1933.

Ett litet stycke söderut från Lödöse ligger byalaget Tingberg nära landsvägen.

Ett åsyna vittne förtäljer

För några år sedan avled hemmansägaren Berndt Andersson, mer än 90 år gammal. Han hade gott minne och visste mycket att förtälja från sina många år, alltifrån barndomen. Han hade åsett tre avrättningar på Tingberg. Särskilt hade han en av dem i starkt minne.

Det gällde en brottsling som hette Segerberg. Brottet han begått och som skulle sonas med livets förlust bestod däri att han tagit sin fästmö av daga. Händelsen hade ägt rum i Älvängen. Han blev häktad, ställd inför rätta och dömd till döden. Dödsstraffet var halshuggning. Intill den bestämda dagen förvarades den fångne i länshäktet i Vänersborg.

Kvällen innan avrättningsdagen anlände fången till gården Gårda i Gamla Lödöse där han och vaktkarlarna övernattade.

Redan i Lödöse var en mängd nyfikna på benen för att få se en skymt av den dödsdömde. Men värre skulle det bli följande dag då denne skulle föras vidare till bestämmelseplatsen. Mycket folk hade samlats i Lödöse och utefter vägen söderut för att få skymta fången, men ännu mera vid Tingberg dit för övrigt de förra också skyndade ikapp med fångskjutsen.

Spetsgård att utestänga de skådelystna

Avrättningsplatsen hade avstängts från intrång av åskådarna med en spetsgård. Det var ett skrank, gjort av spetsade pålar eller störrar, ställda tätt och i kryss runt kring det område som inte fick beträdas av menigheten.

Denna spetsgård ålåg det allmogemännen i bygden eller häradet att uppsätta liksom också att göra erforderlig vakthållning där.

De vassa störrarna var ställda med spetsarna riktade utåt för att bättre fylla sin uppgift.

Segeberg talar till folkskaran

Den fångne hade beretts till döden av fängelsepredikanten. I detta fall hade Guds ord haft sin goda verkan på den dödsdömde, av hans beteende inför döden att döma.

Segeberg anhöll om att få säga några ord till folkmassan, innan han lade sig ner på stupstocken. Denna begäran bifölls. Med hög röst talade han då om, hur han gjort illa och förtjänat sitt straff, samt varnade för synd och manade åhörarna att frukta och älska Gud och hålla sig till Guds ord.

Hans tal gjorde ett djupt intryck på folket. Många stod djupt gripna och med tårade ögon inför det som föregick framför dem.

Mannen med bilen

Profossen var från Stockholm. Han hade enkom företagit resan till Lödöse och Tingberg för denna avrättnings skull. På honom och hans verktyg riktades åskådarnas blickar nära nog lika nyfiket som på den dödsdömde.

Bilan hade han i ett fint fodral eller låda. Då han tog upp den blixtrade dess blänkande yta med sin långa egg i dagsljuset.

Vi förbigår skildringen av själva avrättningen. Berndt Andersson, ett av de åsyna vittnena, var då en gosse. Han var så fångslad, skräckslaget fångslad av vad han såg.

Efter exekutionen skingrades folkmassan åt olika håll. Den avlivade kroppen fördes undan för att antvandas i jordens gömma.

Text och bild: Bo Björklund.